

*1 Johannes 1:4 En deze dingen
schrijven wij u, opdat uw blijdschap
volkomen wordt.*

Frans Hals
De apostel Johannes

Hollandse meesters

De Herziene Statenvertaling is gebaseerd op een bijbelvertaling die in 1637 naar buiten kwam. In diezelfde periode beleefde Nederland zijn Gouden Eeuw. De schilderkunst maakte een ongekende bloeiperiode door. Namen als Rembrandt van Rijn, Pieter Lastman, Ferdinand Bol en tientallen anderen spreken nu nog steeds tot de verbeelding. Deze schilders kozen naast maatschappelijke en persoonlijke thema's ook veel bijbelse onderwerpen. In deze uitgave zijn diverse bijbelse taferelen van de Hollandse meesters gecombineerd met bijbeltekst.

De illustraties laten zien hoe de Hollandse meesters de bijbeltekst artistiek hebben verwerkt. Een enkele keer is er voor gekozen een vrijer thema van een schilder te verbinden met een bijbelfragment. We verwachten dat de kunstwerken herkenning bieden en geregeld prikkelen om een bijbelfragment nog eens na te lezen.

Deze uitgave is tot stand gekomen met medewerking van diverse voornamelijk Nederlandse musea. U vindt de bronnen achterin verantwoord. De kunstpedagoog dr. Jan Veldman heeft de redactie ondersteund bij de selectie. Deze kunstbijbel biedt naast de tientallen afbeeldingen de integrale bijbeltekst.

INHOUD

Het Oude Testament

GENESIS	1
EXODUS	69
LEVITICUS	126
NUMERI	167
DEUTERONOMIUM	225
JOZUA	273
RICHTEREN	304
RUTH	337
1 SAMUEL	342
2 SAMUEL	384
1 KONINGEN	420
2 KONINGEN	462
1 KRONIEKEN	503
2 KRONIEKEN	540
EZRA	587
NEHEMIA	601
ESTHER	620
JOB	630
PSALMEN	677
SPREUKEN	789
PREDIKER	833
HOOGLIED	844
JESAJA	851
JEREMIA	936
KLAAGLIEDEREN	1020
EZECHIËL	1030
DANIËL	1098
HOSEA	1120
JOËL	1132
AMOS	1137
OBADJA	1147
JONA	1149
MICHA	1152
NAHUM	1160
HABAKUK	1164
ZEFANJA	1168
HAGGAÏ	1172
ZACHARIA	1175
MALEACHI	1188

Het Nieuwe Testament

MATTHEÛS	1195
MARKUS	1240
LUKAS	1269
JOHANNES	1318
HANDELINGEN	1353
ROMEINEN	1399
1 KORINTHE	1419
2 KORINTHE	1438
GALATEN	1451
EFEZE	1458
FILIPPENZEN	1465
KOLOSSENZEN	1470
1 THESSALONICENZEN	1475
2 THESSALONICENZEN	1479
1 TIMOTHEÛS	1482
2 TIMOTHEÛS	1488
TITUS	1492
FILEMON	1495
HEBREEËN	1497
JAKOBUS	1512
1 PETRUS	1517
2 PETRUS	1523
1 JOHANNES	1527
2 JOHANNES	1532
3 JOHANNES	1533
JUDAS	1534
OPENBARING	1536

HET EERSTE BOEK VAN MOZES

GENESIS

De schepping

1 ^aIn het begin schiep God de hemel en de aarde.

²De aarde nu was woest en leeg, en duisternis lag over de watervloed; en de Geest van God zweefde boven het water.

³En God zei: Laat er licht zijn! En er was licht.

⁴En God zag het licht dat het goed was; en God maakte scheiding tussen het licht en de duisternis.

⁵En God noemde het licht dag en de duisternis noemde Hij nacht. Toen was het avond geweest en het was morgen geweest: ^ade eerste dag.

⁶En God zei: Laat er een gewelf zijn in het midden van het water, en laat dat scheiding maken tussen water en water!

⁷En God maakte dat gewelf en maakte scheiding tussen het water dat ^conder het gewelf is, en het water dat ^dboven het gewelf is. En het was zo.

⁸En God noemde het gewelf hemel. Toen was het avond geweest en het was morgen geweest: de tweede dag.

⁹En God zei: ^eLaat het water dat onder de hemel is, in één plaats samenvloeien en laat het droge zichtbaar worden! En het was zo.

¹⁰En God noemde het droge aarde en het samengevloeide water noemde Hij zeeën; en God zag dat het goed was.

¹¹En God zei: Laat de aarde groen doen opkomen, zaaddragend gewas, vruchtbomen, die naar hun soort vrucht dragen, waarin hun zaad is op de aarde! En het was zo.

¹²En de aarde bracht groen voort, zaaddragend gewas naar zijn soort en bomen die vrucht dragen waarin hun zaad is,

naar hun soort. En God zag dat het goed was.

¹³Toen was het avond geweest en het was morgen geweest: de derde dag.

¹⁴En God zei: ^fLaten er lichten zijn aan het hemelgewelf om scheiding te maken tussen de dag en de nacht; en laten zij zijn tot aanduiding van vaste tijden* en van dagen en jaren!

¹⁵^gEn laten zij tot lichten zijn aan het hemelgewelf om licht te geven op de aarde! En het was zo.

¹⁶En God maakte de twee grote lichten: het grote licht om de dag te beheersen en het kleine licht om de nacht te beheersen; *en* ook de sterren.

¹⁷En God plaatste ze aan het hemelgewelf om licht te geven op de aarde,

¹⁸om de dag en de nacht te beheersen en om scheiding te maken tussen het licht en de duisternis. En God zag dat het goed was.

¹⁹Toen was het avond geweest en het was morgen geweest: de vierde dag.

²⁰En God zei: Laat het water wemelen van wemelende levende wezens; en laten er vogels boven de aarde vliegen, langs het hemelgewelf!

²¹En God schiep de grote zeedieren en alle krioelende levende wezens waarvan het water wemelt, naar hun soort, en alle gevleugelde vogels naar hun soort. En God zag dat het goed was.

²²En God zegende ze en zei: ^hWees vruchtbaar, word talrijk, en vervul het water van de zeeën; en laten de vogels talrijk worden op de aarde!

²³Toen was het avond geweest en het was morgen geweest: de vijfde dag.

²⁴En God zei: Laat de aarde levende wezens naar hun soort voortbrengen: vee,

1:5 *Toen ... geweest* - Letterlijk: En het werd avond en het werd morgen; zie ook de verzen 8, 13, 19, 23 en 31.

1:14 *tot aanduiding van vaste tijden* - Letterlijk: tot tekenen en tot vaste tijden.

kruipende dieren en wilde dieren van de aarde, naar zijn soort! En het was zo.
²⁵ En God maakte de wilde dieren van de aarde naar hun soort, het vee naar hun soort, en alle kruipende dieren van de aardbodem naar hun soort. En God zag dat het goed was.

²⁶ En God zei: Laten Wij mensen maken naar Ons beeld, naar Onze gelijkenis; en laten zij heersen over de vissen van de zee, over de vogels in de lucht, over het vee, over heel de aarde en over al de kruipende dieren die over de aarde kruipen!

²⁷ En God schiep de mens ¹naar Zijn beeld; naar het beeld van God schiep Hij hem; ¹mannelijk en vrouwelijk schiep Hij hen.

²⁸ En God zegende hen en God zei tegen hen: ^kWees vruchtbaar, word talrijk, vervul de aarde en onderwerp haar, en heers over de vissen van de zee, over de vogels in de lucht en over al de dieren die over de aarde kruipen!

²⁹ En God zei: Zie ¹Ik geef u al het zaad-dragende gewas dat op heel de aarde is, en alle bomen waaraan zaaddragende boomvruchten zijn; dat zal u tot voedsel dienen.

³⁰ ^mMaar aan al de dieren van de aarde, aan alle vogels in de lucht en aan al wat over de aarde kruipt, waarin leven is, heb Ik al het groene gewas tot voedsel gegeven. En het was zo.

³¹ En God zag al wat Hij gemaakt had, en zie, ⁿhet was zeer goed. Toen was het avond geweest en het was morgen geweest: de zesde dag.

2 Zo zijn de hemel en de aarde voltooid, en heel hun legermacht.

² ^oToen God op de zevende dag Zijn werk, dat Hij gemaakt had, voltooid had, rustte Hij op de zevende dag van al Zijn werk, dat Hij gemaakt had.

³ En God zegende de zevende dag en heiligde die, want daarop rustte Hij van al Zijn werk, dat God schiep door het te maken.

^aJob 38:4; Ps. 33:6; 89:12; 136:5; Hand. 14:15; 17:24; Hebr. 11:3 ^bPs. 33:6; 104:2; 136:5; Spr. 8:28; Jes. 42:5; Jer. 10:12; 51:15 ^cPs. 33:7; 136:6;

Spr. 8:24 ^dPs. 148:4 ^eJob 26:10; 38:8; Ps. 24:2; 33:7; 136:6 ^fPs. 136:7 ^gDeut. 4:19; Jer. 31:35 ^hGen. 8:17 ⁱGen. 5:1; 9:6; 1 Kor. 11:7; Efez. 4:24; Kol. 3:10 ^jMatt. 19:4 ^kGen. 8:17; 9:1,2,7 ^lGen. 9:3; Ps. 104:14,15 ^mPs. 104:14 ⁿDeut. 32:4; Mark. 7:37 ^oEx. 20:11; 31:17; Deut. 5:14; Hebr. 4:4

De schepping van de mens

⁴ Dit is wat uit de hemel en de aarde voortkwam,* toen zij geschapen werden. Op de dag dat de HEERE God aarde en hemel maakte –

⁵ er was nog geen enkele veldstruik op de aarde en er was nog geen enkel veldgewas opgekomen, want de HEERE God had het niet laten regenen op de aarde; en er was geen mens om de aardbodem te bewerken,

⁶ maar een damp steeg uit de aarde op en bevochtigde heel de aardbodem –

⁷ toen vormde de HEERE God de mens *uit* ^ahet stof van de aardbodem en blies de levensadem in zijn neusgaten; zo werd de mens ^btot een levend wezen.

⁸ Ook plantte de HEERE God een hof in Eden, in het oosten, en Hij plaatste daar de mens, die Hij gevormd had.

⁹ En de HEERE God liet allerlei bomen uit de aardbodem opkomen, begerenswaardig om te zien en goed om van te eten; ook ^cde boom des levens, in het midden van de hof, en de boom van de kennis van goed en kwaad.

¹⁰ Een rivier kwam voort uit Eden om de hof te bevochtigen. En vandaar splitste hij zich en vormde vier hoofdstromen.

¹¹ De naam van de eerste rivier is Pison; die is het die rond heel het land van Havila stroomt, waar het goud is.

¹² En het goud van dit land is goed; ook is er balsemhars en de edelsteen onyx.

¹³ En de naam van de tweede rivier is Gihon; die is het die rond heel het land Cusj stroomt.

¹⁴ En de naam van de derde rivier is Tigris; die loopt ten oosten van Assur. En de vierde rivier is de Eufrat.

2:4 Dit is wat uit de hemel en de aarde voortkwam - Letterlijk: Dit zijn de afstammelingen van de hemel en de aarde.

1 | Melchior d'Hondecoeter
Landschap met uitheemse dieren

Genesis 1:30 Maar aan alle dieren van de aarde, aan alle vogels in de lucht en aan al wat over de aarde kruipt, waarin leven is, heb Ik al het groene gewas tot voedsel gegeven.

⁵ Van hen *stammen de mensen af* die zich over de kustlanden van de volken verspreid hebben, in hun landen, elk overeenkomstig zijn taal, overeenkomstig hun geslachten, onder hun volken.

⁶ De zonen van ^cCham zijn: Cusj, Mitsraïm, Put en Kanaän.

⁷ De zonen van Cusj zijn: Seba, Havila, Sabta, Raëma en Sabtecha. De zonen van Raëma zijn: Sjeba en Dedan.

⁸ En ^dCusj verwekte Nimrod; die begon een gewelddenaar op de aarde te worden.

⁹ Hij was een geweldig jager voor het aangezicht van de HEERE; daarom wordt gezegd: Als Nimrod, een geweldig jager voor het aangezicht van de HEERE.

¹⁰ Het begin van zijn koninkrijk bestond uit Babel, Erech, Akkad en Kalne in het land Sinear.

¹¹ Uit dit land is Assur weggegaan en hij bouwde Ninevé, Rehoboth-Ir, Kalach

¹² en Resen, tussen Ninevé en Kalach; dat is de grote stad.

¹³ Mitsraïm verwekte de Ludieten, de Anamieten, de Lehabieten, de Naftuchieten, ¹⁴ de Pathrusieten, de Kasluchieten – uit wie de Filistijnen voortgekomen zijn – en de Kaftorieten.

¹⁵ Kanaän verwekte Sidon, zijn eerstgeborene, Heth,

¹⁶ en de Jebusiet, de Amoriet, de Girgaset,

¹⁷ de Heviet, de Arkiet, de Siniet,

¹⁸ de Arvadiet, de Zemariet en de Hamathiet; daarna zijn de geslachten van de Kanaänieten verspreid.

¹⁹ En de grens van de Kanaänieten reikte van Sidon in de richting van Gerar tot aan Gaza, *en* in de richting van Sodom, Gomorra, Adama en Zeboïm, tot aan Lasa.

²⁰ Dit waren de zonen van Cham, *ingedeeld* naar hun geslachten *en* naar hun talen, met hun landen en hun volken.

²¹ Ook bij Sem zijn *zonen* geboren; hij is de voorvader van alle zonen van Heber, *en* de broer van Jafeth, de oudste.

²² ^eSems zonen waren: Elam, Assur, ^fArfachsad, Lud en Aram.

²³ De zonen van Aram waren: Uz, Hul, Gether en Mas.

²⁴ ^gArfachsad verwekte Selah, en Selah verwekte Heber.

²⁵ Bij Heber werden twee zonen geboren; de naam van de ene was Peleg,* omdat in zijn dagen de aarde verdeeld is, en de naam van zijn broer was Joktan.

²⁶ Joktan verwekte Almodad, Selef, Hartzarmavet, Jerah,

²⁷ Hadoram, Uzal, Dikla,

²⁸ Obal, Abimaël, Sjeba,

²⁹ Ofir, Havila en Jobab. Zij allen waren zonen van Joktan.

³⁰ Hun woongebied reikte van Mesja tot in de richting van Sefar, het bergland in het oosten.

³¹ Dit waren de zonen van Sem, *ingedeeld* naar hun geslachten *en* naar hun talen, met hun landen en hun volken.

³² Dit waren de geslachten van de zonen van Noach, *ingedeeld* naar hun afstamming, met hun volken; van hen *stammen* de volken *af* die zich na de vloed over de aarde hebben verspreid.

^a 1 Kron. 1:4 ^b 1 Kron. 1:5 ^c 1 Kron. 1:8 ^d 1 Kron. 1:10

^e 1 Kron. 1:17 ^f Gen. 11:10 ^g 1 Kron. 1:18

De toren van Babel

11 Heel de aarde had één taal en een-dere woorden.

² En het gebeurde, toen zij naar het oosten trokken, dat zij een vlakke in het land ^aSinear vonden. Daar gingen zij wonen.

³ En zij zeiden allen tegen elkaar: Kom, laten wij kleiblokken maken en die goed bakken! En de kleiblokken dienden hun tot steen en het asfalt diende hun tot leem.

⁴ En zij zeiden: Kom, laten wij voor ons een stad bouwen, en een toren waarvan de top in de hemel reikt, en laten we voor ons een naam maken, anders worden wij over heel de aarde verspreid!

⁵ Toen daalde de HEERE neer om de stad en de toren te zien die de mensenkinderen aan het bouwen waren,

⁶ en de HEERE zei: Zie, zij vormen één volk en hebben allen één taal. Dit is het begin van wat zij gaan doen, en nu

2 | Pieter Brueghel
De toren van Babel

Genesis 11:4 Kom, laten wij voor ons een stad bouwen, en een toren waarvan de top in de hemel reikt.

zal niets van wat zij zich voornemen te doen, voor hen onmogelijk zijn.

⁷ Kom, laten Wij neerdalen en laten Wij hun taal daar verwarren, zodat zij geen van allen elkaars taal zullen begrijpen.

^{8b} Zo verspreidde de HEERE hen vandaar over heel de aarde, en zij hielden op met het bouwen van de stad.

⁹ Daarom gaf men haar de naam Babel;* want daar verwarde de HEERE de taal van heel de aarde, en vandaar verspreidde de HEERE hen over heel de aarde.

^a Gen. 10:10 ^b Deut. 32:8; Hand. 17:26

Nageslacht van Sem

^{10a} Dit zijn de afstammelingen van Sem: Sem was honderd jaar oud, toen hij Arfachsad verwekte, twee jaar na de vloed.

¹¹ Sem leefde, nadat hij Arfachsad verwekt had, vijfhonderd jaar; en hij verwekte zonen en dochters.

¹² Arfachsad had vijfendertig jaar geleefd, toen hij Selah verwekte.

¹³ Arfachsad leefde, nadat hij Selah verwekt had, vierhonderddrie jaar; en hij verwekte zonen en dochters.

¹⁴ Selah had dertig jaar geleefd, toen hij Heber verwekte.

¹⁵ Selah leefde, nadat hij Heber verwekt had, vierhonderddrie jaar, en hij verwekte zonen en dochters.

¹⁶ Heber had vierendertig jaar geleefd, toen hij Peleg verwekte.

¹⁷ Heber leefde, nadat hij Peleg verwekt had, vierhonderddertig jaar; en hij verwekte zonen en dochters.

^{18b} Peleg had dertig jaar geleefd, toen hij Rehu verwekte.

¹⁹ Peleg leefde, nadat hij Rehu verwekt had, tweehonderdnegen jaar; en hij verwekte zonen en dochters.

²⁰ Rehu had tweeëndertig jaar geleefd, toen hij Serug verwekte.

²¹ Rehu leefde, nadat hij Serug verwekt had, tweehonderdzeven jaar; en hij verwekte zonen en dochters.

²² Serug had dertig jaar geleefd, toen hij Nahor verwekte.

²³ Serug leefde, nadat hij Nahor verwekt had, tweehonderd jaar; en hij verwekte zonen en dochters.

²⁴ Nahor had negenentwintig jaar geleefd, toen hij Terah verwekte.

²⁵ Nahor leefde, nadat hij Terah verwekt had, honderdnegentien jaar; en hij verwekte zonen en dochters.

²⁶ Terah had zeventig jaar geleefd, toen hij Abram, Nahor en Haran verwekte.

^a Gen. 10:22 enz.; 1 Kron. 1:17 enz. ^b 1 Kron. 1:25

Nageslacht van Terah

^{27a} Dit zijn de afstammelingen van Terah: Terah verwekte Abram, Nahor en Haran; en Haran verwekte Lot.

²⁸ Haran stierf tijdens *het leven* van zijn vader Terah, in zijn geboorteland, in Ur van de Chaldeeën.

²⁹ En Abram en Nahor namen zich vrouwen; de naam van Abrams vrouw was Sarai, en de naam van Nahors vrouw was ^b Milka, een dochter van Haran, de vader van Milka en Jiska.

^{30c} Sarai nu was onvruchtbaar; zij had geen kind.

^{31d} En Terah nam Abram, zijn zoon, en Lot, zijn kleinzoon, de zoon van Haran, en Sarai, zijn schoondochter, de vrouw van zijn zoon Abram, en zij trokken met hen uit Ur van de Chaldeeën om naar het land Kanaän te gaan; en zij kwamen tot Haran en bleven daar wonen.

³² De dagen nu van Terah waren tweehonderdvijf jaar, en Terah stierf in Haran.

^a Joz. 24:2; 1 Kron. 1:26 ^b Gen. 22:20 ^c Gen. 16:1,2; 18:11,12 ^d Joz. 24:2; Neh. 9:7; Hand. 7:4

De roeping van Abram

12 De HEERE nu zei tegen Abram: ^a Gaat u uit uw land, uit uw familiekring en uit het huis van uw vader, naar het land dat Ik u wijzen zal.

² Ik zal u tot een groot volk maken, u zegenen en uw naam groot maken; en u zult tot een zegen zijn.

³ Ik zal zegenen wie u zegenen, ^b en wie u vervloekt, zal Ik vervloeken; en in u zullen alle geslachten van de aardbodem gezegend worden.

11:9 *Babel* wordt hier in verband gebracht met een Hebreeuws woord dat 'verwarren' betekent.

⁹ maar tevergeefs eren zij Mij, omdat zij leringen onderwijzen *die*^f geboden van mensen zijn.

^{10g} En toen Hij de menigte bij Zich geroepen had, zei Hij tegen hen: Luister en begrijp het *goed*:

^{11h} Wat de mond ingaat, verontreinigt de mens niet; maar wat de mond uitkomt, dat verontreinigt de mens.

¹² Toen kwamen Zijn discipelen naar Hem toe en zeiden tegen Hem: Weet U wel dat toen de Farizeeën dit woord hoorden, zij er aanstoot aan namen?

¹³ Maar Hij antwoordde en zei: ¹Elke plant die Mijn hemelse Vader niet geplant heeft, zal uitgetrokken worden.

¹⁴ Laat hen gaan; ¹het zijn blinde geleiders van blinden. Als nu een blinde een blinde geleidt, zullen zij beiden in een kuil vallen.

^{15k} Petrus antwoordde en zei tegen Hem: Verklaar ons deze gelijkenis.

¹⁶ Maar Jezus zei: Bent ook u nog altijd onwetend?

¹⁷ Ziet u niet in dat alles wat de mond ingaat, in de buik komt en in de afzondering weer uitgescheiden wordt?

¹⁸ Maar de dingen die uit de mond komen, komen voort uit het hart, en die verontreinigen de mens.

^{19l} Want uit het hart komen voort kwaad-aardige overwegingen, *alle* moord, overspel, ontucht, diefstal, valse getuigenissen, lasteringen.

²⁰ Deze dingen zijn het die de mens verontreinigen; maar het eten met ongewassen handen verontreinigt de mens niet.

^aMark. 7:1 ^bEx. 20:12; Deut. 5:16; Efez. 6:2

^cEx. 21:17; Lev. 20:9; Spr. 20:20 ^dMark. 7:13;

1 Tim. 4:3; 2 Tim. 3:2 ^eJes. 29:13; Ezech. 33:31;

Mark. 7:6 ^fMark. 7:6,7; Kol. 2:18,20,22

^gMark. 7:14 ^hHand. 10:15; Rom. 14:17,20;

Tit. 1:15 ⁱJoh. 15:2 ^jJes. 42:19; Luk. 6:39

^kMark. 7:17 ^lGen. 6:5; 8:21; Spr. 6:14; Jer. 17:9

De Kananese vrouw

^{21a} En Jezus ging vandaar weg en vertrok naar het gebied van Tyrus en Sidon.

²² En zie, een Kananese vrouw, die uit dat gebied kwam, riep naar Hem: Heere, Zoon van David, ontferm U over mij!

Mijn dochter is ernstig door een demon bezeten.

²³ Maar Hij antwoordde haar met geen woord. En Zijn discipelen kwamen naar Hem toe en vroegen Hem: Stuur haar weg, want zij roept ons na.

²⁴ Hij antwoordde en zei: ^bIk ben alleen maar gezonden naar de verloren schapen van het huis van Israël.

²⁵ Maar zij kwam *dichterbij*, knielde voor Hem neer en zei: Heere, help mij!

²⁶ Hij antwoordde echter en zei: Het is niet behoorlijk het brood van de kinderen te nemen en naar de hondjes te werpen.

²⁷ Zij zei: Ja, Heere, maar de hondjes eten ook van de kruimels die er vallen van de tafel van hun bezitter.

²⁸ Toen antwoordde Jezus en zei tegen haar: O vrouw, groot is uw geloof; het zal gebeuren zoals u wilt. En haar dochter was vanaf dat moment gezond.

^aMark. 7:24 ^bMatt. 10:6; Hand. 13:46

Genezing bij de zee van Galilea

^{29a} En Jezus vertrok vandaar en kwam bij de zee van Galilea; en Hij klom de berg op en ging daar zitten.

^{30b} En er kwam een grote menigte naar Hem toe en zij hadden kreupelen, blinden, mensen die niet konden spreken en verlamden bij zich, en vele anderen. En zij legden ze voor de voeten van Jezus en Hij genas hen,

³¹ zodat de menigte zich verwonderde, toen zij zagen dat zij die niet hadden kunnen spreken, konden spreken, de verlamden gezond waren, de kreupelen konden lopen en de blinden konden zien; en zij verheerlijkten de God van Israël.

^aMark. 7:31 ^bJes. 29:18; 35:5; Matt. 11:5; Luk. 7:22

De tweede wonderbare spijziging

^{32a} En Jezus riep Zijn discipelen bij Zich en zei: Ik ben innerlijk met ontferming bewogen over de menigte, omdat zij al drie dagen bij Mij gebleven zijn, en zij hebben niets wat zij kunnen eten; Ik wil hen niet nuchter wegsturen, opdat zij onderweg niet bezwijken.

33 | Willem van Oordt
Christus en de Kanaänitische vrouw

Mattheüs 15:27 Ja, Heere, maar de hondjes eten ook van de kruimels die er vallen van de tafel van hun bezitter.

³³ En Zijn discipelen zeiden tegen Hem: Waar *halen* wij in een afgelegen plaats zoveel broden vandaan dat wij zo'n grote menigte kunnen verzadigen?

³⁴ En Jezus zei tegen hen: Hoeveel broden hebt u? Zij zeiden: Zeven, en enkele visjes.

³⁵ En Hij gaf de menigte opdracht op de grond te gaan zitten.

³⁶ En Hij nam de zeven broden en de vissen, en nadat Hij ^bgedankt had, brak Hij ze en gaf ze aan Zijn discipelen; en de discipelen *gaven ze* aan de menigte.

³⁷ En zij aten allen en werden verzadigd. En zij raapten het overschot van de stukken *brood* op, zeven manden vol.

³⁸ Zij die daar gegeten hadden, waren vierduizend mannen, de vrouwen en kinderen niet meegeteld.

³⁹ En nadat Hij de menigte had weggestuurd, ging Hij in het schip en kwam in het gebied van Magdala.

^aMark. 8:1 ^b1 Sam. 9:13

Een wonderteken geweigerd

16 En ^ade Farizeeën en de Sadduceeën kwamen naar Hem toe om Hem te verzoeken, en zij vroegen Hem of Hij hun een teken uit de hemel wilde laten zien.

² Maar Hij antwoordde en zei tegen hen: ^bAls het avond geworden is, zegt u: Mooi weer, want de hemel is rood;

³ en 's morgens: Vandaag storm, want de hemel is somber rood. Huichelaars! De aanblik van de lucht weet u wel te onderscheiden, en kunt u de tekenen van de tijden niet *onderscheiden*?

^{4c} *Het* verdorven en overspelig geslacht verlangt een teken; maar hun zal geen teken gegeven worden dan het teken van ^dJona, de profeet. En Hij verliet hen en ging weg.

⁵ En toen Zijn discipelen aan de overkant gekomen waren, *bleek* dat zij vergeten hadden broden *mee* te nemen.

^{6e} Jezus zei tegen hen: Kijk uit, en wees op uw hoede voor het zuurdeeg van de Farizeeën en de Sadduceeën.

⁷ Zij spraken erover met elkaar en zeiden: *Dit zegt Hij*, omdat wij geen broden meegenomen hebben.

⁸ En Jezus, Die dat wist, zei tegen hen: Waarom spreekt u er met elkaar over, kleingelovigen, dat u geen broden meegenomen hebt?

^{9f} Ziet u het nog niet in? En herinnert u zich niet de vijf broden voor de vijfduizend, en hoeveel korven u opgehaald hebt?

^{10g} En ook niet de zeven broden voor de vierduizend, en hoeveel manden u opgehaald hebt?

¹¹ Waarom ziet u dan niet in dat Ik tot u niet over brood gesproken heb, *toen Ik* zei dat u op uw hoede moest zijn voor het zuurdeeg van de Farizeeën en de Sadduceeën?

¹² Toen begrepen zij dat Hij niet gezegd had dat zij op hun hoede moesten zijn voor het zuurdeeg van het brood, maar voor het onderricht van de Farizeeën en de Sadduceeën.

^aMatt. 12:38; Mark. 8:11; Luk. 11:29; 12:54;

Joh. 6:30 ^bLuk. 12:54 ^cMatt. 12:39; Luk. 11:29

^dJona 1:17 ^eMark. 8:15; Luk. 12:1 ^fMatt. 14:17;

Mark. 6:38; Luk. 9:13; Joh. 6:9 ^gMatt. 15:34

De belijdenis van Petrus

^{13a} Toen Jezus gekomen was in het gebied van Caesarea Filippi, vroeg Hij aan Zijn discipelen: Wie zeggen de mensen dat Ik, de Zoon des mensen, ben?

¹⁴ Zij zeiden: ^bSommigen: Johannes de Doper, en anderen: Elia, en *weer* anderen: Jeremia of een van de profeten.

¹⁵ Hij zei tegen hen: Maar u, wie zegt u dat Ik ben?

^{16c} Simon Petrus antwoordde en zei: U bent de Christus, de Zoon van de levende God.

¹⁷ En Jezus antwoordde en zei tegen hem: Zalig bent u, Simon Barjona, want vlees en bloed hebben u *dat* niet openbaard, ^dmaar Mijn Vader, Die in de hemelen is.

^{18e} En Ik zeg u ook dat u Petrus bent, en op ^fdeze petra zal Ik Mijn gemeente bouwen, en de ^gpoorten van de hel zullen haar niet overweldigen.

^{19h} En Ik zal u de sleutels van het Koninkrijk der hemelen geven; en wat u bindt op de aarde, zal in de hemelen gebonden

DE EERSTE ALGEMENE BRIEF VAN DE APOSTEL

JOHANNES

Het apostolisch getuigenis

1 Wat er was ^avanaf het begin, wat wij gehoord hebben, wat wij gezien hebben met onze ogen, ^bwat wij aanschouwd hebben ^cen onze handen getast hebben van het Woord des levens ²— want het leven is geopenbaard en wij hebben het gezien, en wij getuigen en verkondigen u het eeuwige leven, dat bij de Vader was en aan ons is geopenbaard —

³wat wij gezien en gehoord hebben, verkondigen wij u, opdat ook u gemeenschap met ons hebt; en deze gemeenschap van ons is er ook met de Vader en met Zijn Zoon Jezus Christus.

⁴En deze dingen schrijven wij u, opdat uw blijdschap volkomen wordt.

^aJoh. 1:1 ^bJoh. 1:14; ²Petr. 1:16

^cLuk. 24:39; Joh. 20:27

In het licht wandelen

⁵En dit is de boodschap die wij van Hem gehoord hebben en aan u verkondigen, ^adat God licht is en dat in Hem in het geheel geen duisternis is.

⁶Als wij zeggen dat wij gemeenschap met Hem hebben en wij *toch* in de duisternis wandelen, liegen wij en doen de waarheid niet.

⁷Maar als wij in het licht wandelen, zoals Hij in het licht is, hebben wij gemeenschap met elkaar, ^ben het bloed van Jezus Christus, Zijn Zoon, reinigt ons van alle zonde.

^aJoh. 1:9; 8:12; 9:5; 12:35,36 ^bHebr. 9:14;

1 Petr. 1:19; Openb. 1:5

De zonde belijden

^{8a}Als wij zeggen dat wij geen zonde hebben, misleiden wij onszelf en is de waarheid niet in ons.

^{9b}Als wij onze zonden belijden: Hij is getrouw en rechtvaardig om ons de zonden te vergeven en ons te reinigen van alle ongerechtigheid.

¹⁰Als wij zeggen dat wij niet gezondigd hebben, maken wij Hem tot leugenaar en is Zijn woord niet in ons.

2 Mijn lieve kinderen, ik schrijf u deze dingen, opdat u niet zondigt. En als iemand gezondigd heeft: wij hebben ^ceen Voorspraak bij de Vader, Jezus Christus, de Rechtvaardige.

²En Hij is ^deen verzoening voor onze zonden; en niet alleen voor de onze, maar ook voor *de zonden* ^evan de hele wereld.

^a1 Kon. 8:46; 2 Kron. 6:36; Job 9:2; Ps. 143:2;

Spr. 20:9; Pred. 7:20 ^bPs. 32:5; Spr. 28:13

^c1 Tim. 2:5; Hebr. 7:25 ^dRom. 3:25; 2 Kor. 5:18;

Kol. 1:20; 1 Joh. 4:10 ^eJoh. 4:42; 1 Joh. 4:14

Christus' geboden in acht nemen

³En hierdoor weten wij dat wij Hem kennen, namelijk als wij Zijn geboden in acht nemen.

^{4a}Wie zegt: Ik ken Hem, en Zijn geboden niet in acht neemt, is een leugenaar en in hem is de waarheid niet.

⁵Maar ieder die Zijn woord in acht neemt, in hem is werkelijk de liefde van God volmaakt geworden. ^bHierdoor weten wij dat wij in Hem zijn.

⁶Wie zegt in Hem te blijven, ^cmoet ook zelf zo wandelen als Hij gewandeld heeft.

^a1 Joh. 4:20 ^bJoh. 13:35 ^cJoh. 13:15; 1 Petr. 2:21

De broeders liefhebben

⁷Broeders, ik schrijf u ^ageen nieuw gebod, maar een oud gebod, dat u vanaf het begin hebt gehad; dit oude gebod is het woord dat u vanaf het begin hebt gehoord.

40 | Jan van der Heijden
Stilleven met Bijbel

1 Johannes 1:1 Onze handen hebben getast van het Woord des levens.

⁸ Toch schrijf ik u ^been nieuw gebod, dat waar is in Hem en in u, want de duisternis gaat voorbij en het ware licht schijnt reeds.

⁹ Wie zegt dat hij in het licht is en zijn broeder haat, die is tot nog toe in de duisternis.

¹⁰ ^cWie zijn broeder liefheeft, ^dblijft in het licht, en er is in hem niets dat anderen doet struikelen.

¹¹ Maar wie zijn broeder haat, is in de duisternis en wandelt in de duisternis, en weet niet waar hij heen gaat, omdat de duisternis zijn ogen verblind heeft.

^a2 Joh. vs. 5 ^bJoh. 13:34; 15:12

^c1 Joh. 3:14 ^dJoh. 12:35

De wereld niet liefhebben

¹² ^aIk schrijf u, lieve kinderen, want de zonden zijn u vergeven omwille van Zijn Naam.

¹³ Ik schrijf u, vaders, omdat u Hem kent Die er vanaf het begin is. Ik schrijf u, jonge mannen, omdat u de boze hebt overwonnen. Ik schrijf u, kinderen, omdat u de Vader kent.

¹⁴ Ik heb u geschreven, vaders, omdat u Hem kent Die er vanaf het begin is. Ik heb u geschreven, jonge mannen, omdat u sterk bent en het Woord van God in u blijft en u de boze hebt overwonnen.

¹⁵ ^bHeb de wereld niet lief en ook niet wat in de wereld is. ^cAls iemand de wereld liefheeft, is de liefde van de Vader niet in hem.

¹⁶ Want al wat in de wereld is: de begeerte van het vlees, de begeerte van de ogen en de hoogmoed van het leven, is niet uit de Vader, maar is uit de wereld.

¹⁷ ^dEn de wereld gaat voorbij met haar begeerte; maar wie de wil van God doet, blijft tot in eeuwigheid.

^aLuk. 24:47; Hand. 4:12; 13:38 ^bRom. 12:2

^cGal. 1:10; Jak. 4:4 ^dPs. 90:10; Jes. 40:6;

1 Kor. 7:31; Jak. 1:10; 4:14; 1 Petr. 1:24

De antichrist

¹⁸ Kinderen, het is het laatste uur; ^aen zoals u gehoord hebt dat de antichrist eraan komt, zijn er ook nu al veel an-

tichristen gekomen, waaruit wij weten dat het het laatste uur is.

¹⁹ ^bZij zijn uit ons midden weggegaan, maar zij waren niet uit ons; want als zij uit ons geweest waren, dan zouden zij bij ons gebleven zijn. ^cMaar het moest openbaar worden dat zij niet allen uit ons zijn.

²⁰ ^dMaar u hebt de zalving van de Heilige en u weet alles.

²¹ Ik heb u niet geschreven omdat u de waarheid niet kent, maar omdat u die kent, en omdat er geen leugen uit de waarheid is.

²² Wie is de leugenaar anders dan hij die loochent dat Jezus de Christus is? Dat is de antichrist, die de Vader en de Zoon loochent.

²³ ^eIeder die de Zoon loochent, heeft ook de Vader niet.

^aMatt. 24:5; 2 Thess. 2:3 ^bPs. 41:10;

Hand. 20:30 ^c1 Kor. 11:19 ^dPs. 45:8; 133:2;

2 Kor. 1:21; Hebr. 1:9 ^eLuk. 12:9; 2 Tim. 2:12

In Christus blijven

²⁴ Laat wat u vanaf het begin gehoord hebt, in u blijven. Als in u blijft wat u vanaf het begin gehoord hebt, dan zult ook u in de Zoon en in de Vader blijven.

²⁵ En dit is de belofte die Hij ons heeft beloofd: het eeuwige leven.

²⁶ Deze dingen heb ik u geschreven met betrekking tot hen die u misleiden.

²⁷ ^aEn wat u betreft, de zalving die u van Hem hebt ontvangen, blijft in u, en u hebt het niet nodig dat iemand u onderwijst; maar zoals deze zalving u onderwijst met betrekking tot alle dingen – en die *zalving* is waar en is geen leugen – en zoals ze u heeft onderwezen, zo moet u in Hem blijven.

²⁸ En nu, lieve kinderen, blijf in Hem, ^bopdat wij vrijmoedigheid hebben, wanneer Hij geopenbaard zal worden, en niet door Hem beschaamd gemaakt worden bij Zijn komst.

²⁹ Als u weet dat Hij rechtvaardig is, dan weet u dat ieder die de rechtvaardigheid doet, uit Hem geboren is.

^aJer. 31:34; Hebr. 8:11

^bMark. 8:38; 1 Joh. 3:2